

визначений у диспозиції ст. 126¹ Кримінального кодексу України [5]. Третьою підставою розмежування є наслідки. Так, конфлікт, як правило, мінає без суттєвих наслідків. Водночас сварка може спричинити порушення дружніх, приятельських взаємин. На відміну від наслідків домашнього насильства, які є більш згубні, оскільки результатом є (висока вірогідність цього) заподіяння тілесних ушкоджень, смерті, психологічної травми, відхилення в розвитку або різного роду збитків [3].

На думку Книженко О. О «кваліфікація дій особи, яка систематично вчиняє фізичне насильство, що виявляється у заподіянні побоїв та мордуванні або легких тілесних ушкоджень, не може здійснюватися за сукупністю злочинів, тобто одночасно застосування 125 (чи ст. 126) та ст. 126¹ Кримінального кодексу України, оскільки порушуватиметься конституційний принцип, що забороняє подвійне інкримінування» [6].

Отже, слід зазначити, що криміналізація домашнього насильства є соціально обумовленою. Формулювання диспозиції ст. 126¹ Кримінального кодексу України цього кримінального правопорушення в цілому не суперечить чинному законодавству, проте потребує певних корегувань, які здатні покращити як сприйняття самої норми, так і процес її реалізації та застосування цієї статті на практиці.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.11.2020).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 20.11.2020).
3. Особливості розгляду справ, пов'язаних з домашнім насильством: навчальний курс для суддів / Київ. 2019. 300 с.
4. Гнатюк Н. І. Василенко О. М. Проблема насильства в сучасній сім'ї: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2014. №1(9). С. 17–19.
5. Якімова С. В. Лесяк Н. І. Домашнє насильство як вид кримінального правопорушення за законодавством України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 3. С. 192–194.
6. Книженко О. О. Домашнє насильство: проблеми кваліфікації. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2. С. 45–52.

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Анна КУРЯТА, здобувач вищої освіти магістратури 1 курсу Національної академії внутрішніх справ

Сучасний стан запобігання протидії торгівлі людьми свідчить, що проблема торгівлі людьми є негативним явищем, котре полягає у порушенні прав людини та суперечить як міжнародним, так і національним правовим нормам. Тому питання протидії торгівлі людьми потребує більше уваги зі сторони як науковців, так і практиків.

Проблема торгівлі людьми залишається актуальною оскільки, з одного боку, є багатогранною, транснаціональною, сфера впливу якої охоплює права людини, економічну міграцію населення, організовану злочинність і корупцію, трудові відносини, пов'язана з охороною здоров'я, а з другого – у зв'язку з цією проблемою потребує скоординованих дій Державного бюро розслідувань, органів виконавчої влади, зокрема Міністерства соціальної політики, Міністерства внутрішніх справ, Державного бюро розслідувань, органів державної адміністрації, а також неурядових організацій.

На думку багатьох практиків у зв'язку з цією проблемою існує потреба саме спільних оперативно-розшукових дій правоохоронних структур зацікавлених країн, узгодження процесуальних процедур, що потребує високої кваліфікації виконавців[1].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» [3], термін торгівля людьми визначається здійсненням незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином [2]. Поняттям протидія торгівлі людьми є система заходів, спрямованих на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та надання допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми.

Сучасні дослідження науковців поділяють торгівлю людьми на зовнішні та внутрішні фактори. Зовнішні зазначають як: неідеальна система протидії торгівлі людьми у світі; попит на торгівлю людьми; наявність можливостей для торгівців людьми; пропозиція, наявність потенційних жертв.

У зв'язку з цим Україна повинна укласти двохсторонні угоди з країнами сусідами, як Молдова, Польща, Хорватія, Словаччина які б забезпечили більш детальні заходи запобігання торгівлі людьми.

Щодо внутрішніх факторів торгівлі людьми, які негативно впливають на поширення цього виду кримінального правопорушення вважаються :

– економічні (низький рівень матеріальних доходів населення; низький рівень життя більшої частини населення; несприятливі побутові умови; матеріальна зацікавленість);

– соціальні (наявність насильства в сім'ї; жорстоке поводження та занедбаність часто з боку батьків, членів родини або оточення; кримінальна діяльність; низький рівень освіти; слабкі професійні навички);

– психологічні (відсутність духовних принципів; бажання ствердитись за рахунок іншого; кризовий стан, у якому знаходяться українські громадяни та який призвів до зниження самозахисту; погіршення психологічного самопочуття людей);

– інформаційні (погана обізнаність українських громадян щодо можливостей працевлаштування та перебування за кордоном та їх наслідки; соціальні стереотипи виховання);

– правові (відсутність належної системи захисту потерпілих; недостатня захищеність українських громадян від рук «торгівців людьми» як в Україні, так і за її межами; недостатнє покарання злочинців)

На підставі аналізу українського законодавства, можна визначити такі основні заходи у сфері протидії торгівлі людьми:

1) Необхідно розробити та посилити попередження торгівлі людьми:

– вивчення ситуації торгівлі люди в окремих регіонах, як Закарпатська, Херсонська області ;

– підвищення рівня обізнаності, зокрема необхідно проводити більше заходів через ЗМІ для обізнання населення ;

– подолання попиту шляхом реалізації організаційних, дослідницьких, інформаційних, освітніх, правових, соціально-економічних та інших заходів;

2) Посилити боротьбу з торгівлею людьми. Відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми», боротьба з торгівлею людьми є невід'ємною складовою частиною діяльності органів Національної поліції по боротьбі із злочинністю, які, зокрема, здійснюють заходи щодо виявлення злочинів торгівлі людьми, осіб, які постраждали від торгівлі людьми, встановлення осіб – торговців людьми та притягнення їх до відповідальності шляхом реалізації організаційних, оперативно-розшукових, адміністративно-правових, процесуальних, аналітично-дослідницьких, інформаційних та інших заходів. Потрібно створити Єдиний Державний Реєстр осіб які притягаються до відповідальності за торгівлю людьми.

3) Збільшити допомогу та захист особам, які постраждали від торгівлі людьми. У ст. 13 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» зазначено, що з метою ефективної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, та їх захисту створюється Національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Реалізація Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, включає встановлення потреб особи, яка постраждала від торгівлі людьми, та пошук органів чи закладів, що можуть їх задовольнити;

4) Посилення заходів протидії торгівлі дітьми, що включає в себе:

- узгодження з соціальними службами, які займаються неблагополучними сім'ями, щоб вони виявляли можливі ознаки торгівлі людьми і потенційних суб'єктів;
- інформування про дітей, які постраждали від торгівлі дітьми (ст. 22 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»);
- надання допомоги дітям, які постраждали від торгівлі дітьми (ст. 23 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»);
- повернення або залишення дитини, яка постраждала від торгівлі дітьми (ст. 24 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»);

5) Міжнародне співробітництво у сфері протидії торгівлі людьми. Відповідно до ст. 28 Закону України «Про протидію торгівлі людьми», Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері протидії торгівлі людьми на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Одним із аспектів протидії торгівлі людьми є встановлення у Кримінальному кодексі України відповідальності за таке правопорушення. У ст. 149 вказаного Кодексу зазначено, що торгівля людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію, караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Таким чином, протидія торгівлі людьми в Україні включає в себе такі основні заходи: попередження торгівлі людьми; боротьба з торгівлею людьми; надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми; протидія торгівлі дітьми; міжнародне співробітництво у сфері протидії торгівлі людьми. Незважаючи на це, заходи у сфері протидії торгівлі людьми потребують більш чіткої регламентації та вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Слубський І. Й. Протидія торгівлі людьми: адміністративно-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 277-284.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
3. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 року № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>.